

OBISK NA DOMU

Kmetija sredi mesta — simbol nekega časa, ki odhaja

Krava v živalskem vrtu?

Mesto se širi in zajeda v zelene površine. Na svojem obrobju se dotakne starih domačij, jih sčasoma pohrusta, ljudje spremenijo navade, gredo v službe... Vendar nekateri še vztrajajo... V trikotniku bolnišnica »Peter Deržaj«, osnovna šola »Richard Jakopič« in Galetov grad (bivši) je dokaj raven kos zemljišča. Na njem je 5 pravih kmečkih domačij, ki so najbližje mestnemu središču. Lastniki se tu preživljajo še zgolj s kmetijstvom in enega izmed njih sem obiskal...

Jernej Klemenc: Navezan sem na zemljo

• Klemenc Jernej 81, po domače pri Suštarju na Jami, me je počakal kar na dvorišču prav pred vhodnimi vrati prave trdne kmečke hiše. Lepo se je namestil na rebrasto zeleno klop, si prižgal pravo čedro, oguljen klobuk potisnil globoko na oči, puhnil in mi pripovedoval:

• »Kako čas mine... Za najmanj tri rodove vem, ki so živeli na tej zemlji. To mi je povedal oče... V prvo svetovno vojno sem šel star 18 let. V Bukovini ali nekje okrog Kijeva sem jo hudo staknil in od takrat sem 70-odstotni invalid... Ja, ja, ja, prav vojna mi je vzela zdravje.

• Ženil pa sem se bolj na ljubezen kot denar... Takrat je moja kmetija merila 28 hektarov... Še vedno sem lastnik poslopij in nekaj zemlje... Veste, tisti, ki otroku nič ne da, je neumen, tisti pa, ki vse da, pa še bolj...«

• V poznem popoldnevu je začel grizljati jesenski mrazek, pa sva se preselila v kuhinjo na toplo. Ta je že povsem sodobna,

a obložena z lesom. Tu sem spoznal še Jožeta Klemenca, sina starega Jerneja, snaho Minko in njuno hčer Lenko. Jože Klemenc, živahni petinpetdesetletnik, mi je povedal:

• »Najslabše pri našem kmetovanju je, da so zemljišča tako razdrobljena in razmetana. Precej si seveda pomagamo z različnimi stroji. V hlevu imamo 18 glav živine, redimo pa tudi 15—17 prašičev. Obdelovalne zemlje imamo sedaj približno še 6 hektarov, pridelkov pa na trgu ne prodajamo. Živino nam odkupuje Emona. Vse bi šlo, a preveč smo zaposleni, živčni in preveč moramo skakati po različnih potrebnih in nepotrebnih potih...«

• Suštarjev ata pa je povedal, da ima silno rad svežo žemljico, da rad spije čez dan kakšen liter, tudi šilca domačega se ne brani, pa tobak za pipo mora tudi biti. Zdaj tekočega nima več doma v hrambi, vsak dan sproti jo z akto vko mahne do vinotoča. Da, če kdo vpraša kam, se pač hudomušno nasmeje in čisto resno pove:

• V šolo...«

• Minka Klemenčeva, snaha, kot je sama povedala, je že na pogled dobra gospodinja, vsaka beseda, ki jo pove, je tehtna:

• »Mi kmetje bi tudi morali upoštevati znani rek, da je važno delati z glavo, ne samo z rokami... Ampak dopusta najbrž mi nikoli ne bomo imeli. Venomer moraš biti prisoten, živini je treba pač streči... Kmetovanje pa je lepo. Delaš in dobesedno vidiš sadove svojega truda, kako rastejo...«

• Razgovorili so se Klemenčevi, Suštarjevi... S sosedi se dobro razumejo in večkrat letno imajo na obisku mestne šolarje, ki si od blizu ogledujejo, kakšna je pravzaprav živa krava:

• »Morda bi bilo prav, da bi eno imeli tudi v živalskem vrtu«, se je hudomušno smejala Minka. In kako v bodočnosti?

• Zavedamo se, da kmetovanje v mestu kmalu ne bo več mogoče. Dokler bo, bo. Potem pa...«, je glasno razmišljal Jože Klemenc: »danes siliti otroka, ki živi takorekoč v mestu, da se oprime kmetovanja, bi bil pravi greh, neumnost. O, jaz že. Jaz sem še navezan na zemljo. Pa ata...«

• Jože Klemenc je deloval tudi na družbenopolitičnem področju. Bil je v občinskem in krajevnem svetu za kmetijstvo. Zdaj ni več. Nekatere stvari ga močno jezijo. Na primer neurejeno vprašanje zemljišča bivše skakalnice. To je njegovo zemljišče in ni njegovo. Vsekakor davek za to zemljišče plača...«

• Ali pa Večna pot. Tam, kjer je mogoče, se je že močno razširila v njegove njive in travnike.

Kmetijo med stolpnici velikokrat obiskujejo šolarji, saj tu lahko vidijo domače živali, ki jih večinoma niti ne poznajo

• Ne, da bi imel kaj proti cesti, še zdaleč ne, saj ve, da je prepotrebna. Samo naj se zadeva pošteno uredi, pa bo!

• Mladih pa te zadeve kdo ve kako ne bodo več grizle... Boljše so si postlali. Hčerka, ki se je nedavno poročila, hodi v službo in zet tudi. Nič več ne bosta vezana samo na kmetovanje in — morda je bolje tako, pravi ata.

Mrak je bil, ko sem se poslovil. Hoteli so po domačih vsakodnevnih opravkih: molža, stelja, stroji... Na pragu je stal Suštarjev ata, močno je vlekel iz svoje čedre. Zdel se je kot simbol nečesa, kar odhaja, izginja...

Bogomir Štefcić

KMALU VSELITEV

Dom za starejše občane v Dravljah bo še to jesen sprejel prve stanovalce-oskrbovance. V domu trenutno urejujejo še ogrevanje ter ga opremljajo. V njem bo poskrbljeno za zdravstveno varstvo, v katerega bo vključeno tudi prehodno varstvo, podaljšano bolniško zdravljenje ter organizirana služba domače nege.

(Foto: F. Rozman)